

Forfatter: Fibiger, Mathilde

Titel: Udrag fra Clara Raphael

Citation: Fibiger, Mathilde: "Clara Raphael", i Fibiger, Mathilde: *Clara Raphael*, udg. af Lise Busk-Jensen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 292.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-fibiger01-shoot-idm140403938455824/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Clara Raphael

Rudolf Värberg, Fibigers ihærdige forsvarer fra *Clara Raphael*-debatten, havde allerede været utilfreds med *Et Besøg*, fordi emancipationsprojektet fjernede sig fra den socialisme, han troede at skimte i *Clara Raphael*, for at antage stadig mere idealistiske former. Nu benytter han lejligheden til at tage aldeles afsked med hende. Han ironiserer (*Fædrelandet* 18.2., sign. R.S.) over, at hun i hver ny bog tager tidligere standpunkter tilbage og konstaterer meget vittigt, at i denne bog når hun allerede i anden del at tage tilbage, hvad hun har hævdet i første del. Han påpeger, at forfatteren med Minonas omvendelse faktisk fordømmer sine egne standpunkter, og tanken om incest som revolutionært våben ligger ham fjernt. Som materialist har Värberg et bornert syn på mennesket. Han mener, at incest er unaturlig: »Det kan vistnok betvivles, at en saadan, ovenikjøbet gjensidig, Følelse kunde opstaa i vore moderne Samfunds«, og henviser til Hegel som autoritet. Bitterheden mod den kvinde, han få år før havde sat meget på spil for at forsvare, kommer måske tydeligst til udtryk i den lille bemærkning om, at forfatteren »naturligvis ogsaa gjør sig skyldig i den almindelige Fruentimmerfeil at forvekle kunde med kunne«, altså en forveksling af infinitiv og participium (hvilket vist i øvrigt ikke ses i romanen). Til slut udtrykker Värberg det håb, at forfatteren »snart maa bringe det saa vidt i den omtalte Hurrighed til at skiffe Anskuelsen, at hun ikke venter med at gjendrive sig selv, til hun har faaet en Tanke nedskrevet, men besørger det umiddelbart i samme Øieblik, den opstaaer hos hende. Der vil saa rigtignok ikke komme nogen Bog ud af det; men det kan ogsaa være det samme.«

Den eneste rimeligt positive anmeldelse kom i en norsk avis, *Christiania-Posten* (14.8., usign.), og den bygger på en lovlig naiv læsning, der tager bogens moralske slutning på ordet. Minonas dødsscene berømmes som det mest gripende anmelderen har læst, »et værdigt Sidestykke til »Evas« i »Onkel Tom« (Harriet Beecher Stowes *Onkel Toms Hytte*, 1851, da. 1853). Dertil kom, at Sigvald Spandet i sin ovennævnte artikel i *Dagbladet* 21.3. gik kraftigt i rette med forsøgene på at lukke munden på forfatterinden. Han ønsker at »yde Forfatterinden den Aerkjendelse, som jeg synes, der ikke bør forholdes hendes ufortrødne talentfulde Virksomhed. Jeg veed jo nok, at »Clara Raphaels« Forfatterinde ikke er i Mode længere,